

Stiftelse for norsk Okkupasjonshistorie, 2014

- Trygve Lie gikk i Israels tjeneste

110324

TJENESTE: Nordmannen Trygve Lie gikk i jødernes tjeneste under sin tid som FNs generalsekretær, skriver Odd Karsten Tveit i sin bok.

FOTO: NTB-ARKIV

OSLO (NTB-Nils-Inge Kruhaug): FNs første generalsekretær Trygve Lie, og hans militære rådgiver, etterretningsoffiseren Alfred Roscher Lund, førte i 1948 hele verdensorganisasjonen bak lyset ved å gå i sine jødiske venners tjeneste i forbindelse med opprettelsen av staten Israel.

Arbeiderparti-mannen Lie hadde i all hemmelighet tett kontakt med sentrale aktører på jødisk side i Palestina-konflikten, mens Roscher Lund lekket topphemmelige FN-dokumenter og bidro med militære råd til jødene.

Dette dokumenterer NRKs mangecårige Midtøsten-medarbeideren Odd Karsten Tveit i en ny bok som er under utgivelse. Deler av innholdet i boken ble onsdag kveld presentert i NRK radio og fjernsyn, og før torsdag kveld tema i det første av tre dokumentarprogrammer på NRK1 med tittelen «Israel først».

Tveit har hatt tilgang til både norske, israelske og amerikanske arkiver og aktører i sitt arbeid med boken, og tegnet onsdag kveld at bilde av oberst Alfred Roscher Lund som en nøkkelperson i det høyst betenkelige dobbeltspillet.

ETTERRETNINGS-PIONER

Den økonomi-utdannede generalstabsoffiseren regnes av mange som en av pionerene innen den norske militære etterretningstjenesten, og var blant annet den som i 1936 tok initiativet til opprettelsen av signal etterretning og chiffer-avdelinger i E-tjensten.

Øberstens innsats innen kontraspionasjen gjorde også at så å si alle tyske agenter i Norge var kjent for norsk etterretning da tyskerne invaderte i april 1940. Han spilte også en sentral rolle under og etter krigen som leder for Forsvarets overkommando, avdeling II, forgjengeren til dagens E-stab.

VERVET

Da Arbeiderparti-mannen Trygve Lie ble utnevnt til FNs første generalsekretær i 1946, overlot den strengt konservative Roscher Lund oppsiktsvekkende nok roret i den militære E-tjenesten til den venstreorienterte motstandsmannen Vilhelm Evang, og slo selv følge med Lie til New York som militær rådgiver.

Odd Karsten Tveit avslørte onsdag hvordan han gjennom intervjuer og dokumenter i Israel har funnet belegg for at Roscher Lund i 1948 ble vervet av jødene i Palestina-konflikten, og hvordan han i israelske arkiver er omtalt som «topphemmelig kilde».

LEKKET RAPPORTER

Tveit avdekket videre

hvordan kopier av Roscher Lunds topphemmelige rapporter, som var utarbeidet for FN, fant veien til blant andre David Ben Gurion, staten Israels første statsminister.

Ben Gurion legger i sine dagbøker ikke skjul på at han satte stor pris på de militære rådene den norske etterretnings-obersten ga for hvordan araberne skulle slå, slik at en jødisk stat kunne se dagens lys.

Den tidligere norske etterretningssjefen skal også ha lekket informasjon fra norske ambassadører til sine jødiske venner, uten at norsk UD hadde kjennskap til dette.

DOBBELTSPILL

Trygve Lie førte også selv et lekket dobbeltspill, vet vitende om hvor kontroversielt palestinaoppsattelet var.

– Kanskje noe av det mest oppsiktsvekkende var at Trygve Lie nærmest ble en israelsk medspiller i det skjulte, og brukte den norske FN-delegasjonen i dette arbeidet, sa Tveit onsdag kveld.

Blant dem Tveit har intervjuet i sitt arbeid er Israels tidligere utenriksministre, Abba Eban, som var en av dem som i all hemmelighet hadde tett kontakt med Lie i forbindelse med opprettelsen av staten Israel i 1948.

Tveit har også intervjuet personene som vervet Alfred Roscher Lund i jødernes tjeneste.

AVDEKKET: Odd Karsten Tveit har avdekket hvordan Trygve Lie og hans militære rådgiver Alfred Roscher Lund drev dobbeltspill i Palestina-konflikten.

FOTO: NTB-ARKIV